

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

TABOR* tiskalnice
in praznični
datum naslednje
mesec po pošti
seznam D 20-50, do
D 14— na tiskalnicah
tiskar po dogovoru

Naroči se pri upravi TABORA*
MARIBOR, Juričeva ulica št. 4.

poština plačana v gotovini

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Juričeva ul. št. 4. I. nadstropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Juričevi
ulici št. 4. pr. nadstropje. Telefon št. 24. — Št. 585 poštne uradnice
v Mariboru. — Redakcija se ne uradno
odgovarja na pisma.

Leto: IV. — Številka: 197.

Maribor, sobota 1. septembra 1923.

Nemški listi in naša narodna preteklost.

Pregled mariborske zgodovine, ki je bil objavljen v razstavnem katalogu pred dnevi zaključene Industrijsko-obrtno izložbe, vsebuje tudi podatke o stališču Slovencev pod prejšnjim režimom. Ta pasus je Nemce tako zbodel, da so začeli razstavo bojkotirati. Po zaključku razstave sta prinesla »Cillier Zeitung« in »Deutsches Volksblatt« dopis iz Maribora, kjer si globoko užaljena nemška čustva dajejo duška.

Nemci ne preneajo tarnati in tožijo in ni njihovo vzdihovanje po minulih časih razumemo. Nemci so bili takrat »Herrschervolk«, ki je obvladoval politično, kulturno in gospodarsko življenje naših krajev. Nemci so imeli boljše, privilegirano stališče. Danes so manjšina, ki se mora podrežati interesom vladajočega naroda. Odrežani so od prejšnjih centrov, vrženi v politično in nacionalno borbo in kar je najhujše: danes nimajo več izglede, da bi svoje s pomočjo avstrijske vlade ustvarjene pozicije ojačili s pritokom novih nemških naseljencev; danes ne morejo več asimilirati slovenskega življenja, temveč so obsojeni gledati, kako prehaja v slovensko posest postojanka za postojanko, posestvo za posestvom, tovarna za tovarno. Mi nismo pozabili, kaj in koliko so Nemci storili za razširjenje nemškega posestnega stanja. Nismo pozabili, kakšno ozadje je imelo prodiranje nemštva. Drzno pa je, da »Cillier Zeitung« hoče in zahteva od nas, da naj to pozabimo. Se veš: nemški list bi nas hotel prepričati, da smo bili mi avstrijski privilegiranci, ne Nemci. »Cillier Zeitung« skuša vtihotapiti laž, da so Nemci bili v Avstriji zatirani. Rekli smo, da jih razumemo, če vzdihujejo po prešlih časih. To so bili časi, ko je smela druhal pljuvati po naših narodnjakih. Časi, ko je bilo mogoče nemoteno hajlati po slovenskih krajih. Teh časov jim je žal, po velikih centrih Gradcu in Dunaju tožijo! Bodi! Toda prosimo jih, naj ne bodo nebramni. To, kar sta napisala »Cillier Zeitung« in »Deutsches Volksblatt« povodom naše izložbe je skupaj z nemškimi bojkotom izjavljajoča nesramnost. Preko nje ne moremo iti na dnevni red.

Ne spuščamo se v meritorno razpravo, ali je bila stilizacija dotičnega odlomka umestna na tem mestu in ob tem času. V bistvu pa izraža dotični pasus zgodovinsko dejstvo, ki ga lahko utemeljimo z neovrženimi argumenti. Mi jih tu ne bomo ponavljali, ker se je o tem pisalo dovolj.

Se spomniti leta 1918, ob zori našega osvobodjenja je pisal dr. Delpin v graški »Tagespost«, da morajo spodnještajerski Nemci Slovence prisiliti ob zid. Dovolj je vzeti v roke program nemških Nacionalistov, »Südmärker« »Schulvereine«, dovolj je prebrati nekoliko knjig in brošur, ki razodevajo nemško ideologijo in nemške načrte, da spoznamo, kako »nacionalisti« so nam bili Nemci, v čijih imenu sedaj zahteva »Cillier Zeitung«, da pozabimo zgodovino, da zapremo črne bukve obmojnega Slovenstva.

Kar se tiče popravilnih dni, ugotovljamo, da so Nemci delali z vsemi sredstvi, da dosežejo priključitev Maribora Nemški Avstriji. Moj Bog, to je vendar bilo naravnost Hotelo se rešiti nemško in pomembno kolonijo, zato pa naj bi šlo z Mariborom vred Slovenske gorice in še kaj več. Spomnimo se, kakšne zahteve je stavila avstrijska delegacija, kaj je pisal o nas Slovenci avstrijski ekspert za Maribor in Radgono dr. Kamnikar. Mi smo videli v nemških težnjah čisto naravno stremljenje, ki pa smo ga seveda pobiljali, kakor pobijamo in bomo pobi-

Popolna stavka v delavnicah južne železnice v Mariboru.

Delavske zahteve. — Odprava militarizacije.

Maribor, 31. avgusta. Diferenca, ki so nastale predvčeršnjim med delavstvom v delavnici južne železnice v Mariboru radi čezurnega dela, so se večeraj razvile v stavko, ki se je danes razširila na vse objekte. Delo je povsod ustavljeno. Delavstvo zahteva izplačilo enkratnega nabavnega prispevka 1000 Din, odpravo čezurnega dela in militarizacije. Večera je dospel v Maribor centralni nadzornik g. Ogrinc, ki pa se ni pogajal z delavci. Danes sta odpotovala v Ljubljano dva delegata, da predložita ravnanstvom zahteve delavstva ter se dogovorita glede uvedbe pogajanj. Za danes popoldne ob 5. uri je sklican v gostilni Jovič v Rajčevi ulici sestanek zapornikov. Incidentov doslej ni bilo nobenih. Stavkujoči se vedejo povsod mirno in dostojno. Delavnice je zasedlo vojaštvo.

Italijansko-grški spor.

Grčija odklonila italijanske zahteve. — Italija grozi z vojno akcijo. — Anglija odklonila posredovanje. — Jugoslavija na strani Grčije?

Ateene, 31. avgusta. (Izv.) Grški odgovor na italijansko noto, je bil danes predan italijanskemu poslaniku v Atenah. Grška vlada je izjavila v odgovoru, da nemore odgovorjati za žalitve, prizadejane Italije vsled umora in zato odklonila izpolnitev točk 4, 5. in 6. italijanskih zahtev, ki kršijo suvereniteto Grčije. Pripravljeni pa je, dati Italiji zaščeno s tem, da izrazi italijanskemu poslaniku obžalovanje dogodka, v kar najoficijelnejši formi. V katoliški katedrali se bo celebrirala žalna služba božja v prisotnosti vseh članov vlade. Italijanski zastavi bo oddelek atenske posadke izkazal pred italijanskim poslaništvom predpisano vojaško čast, enako žrtvam ob prevozu na ladjo. Družinam umorjenih je grška vlada pripravljena plačati primerno odškodnino, ne pa v zahtevani višini. Rada pa sprejme sodelovanje italijanskega atašaja pri preiskavi in zasledovanju krivcev.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) Italija vztraja odločno na stališču, da mora Grčija sprejeti kolektivno vse italijanske zahteve. Če Grčija tega ne stori, bo Italija s prisilnimi ukrepi skušala doseči izpolnitev stavljenih zahtev. Italijansko brodogojstvo je večeraj zvečer priplulo pred Atene. Domneva se, da bodo Italijani zasedli grško otočje, med drugim tudi Krf.

Radikalci za koalicijo z madžarsko stranko. Nove kupitje na račun vojvodinskega šolstva.

Subotica, 31. avgusta. Poslanec madžarske stranke dr. Graber, dr. Deag in Varadi so večeraj odpotovali v Beograd, da se z vlado pogajajo o madžarskem šolstvu v Vojvodini. Nek član radikalne stranke je izjavil v Subotici, da bodo v najkrajšem času sklenjena koalicija med radikalci in madžarsko stranko. (Radikalci mi tedaj nič srani, da bodo vladali v narodni državi s pomočjo tujerodnih manjšinskih strank, namesto da bi se sporazumeli z narodnimi strankami! Ur.)

Bolgarski zemljelci se gibljejo.

Sofija, 31. avgusta. Zemljelška stranka je začela kljub vsem vladnim persekucijam reorganizirati svoje vrste. Umor Rajka Daskalova je vzbudil ogromno ogorčenje. Pričakovati je, da bo imela vlada z zemljelci še mnogo opravka, ker so ravno preganjanja utrčila njih vrste.

Proračun prosvetnega ministarstva.

Beograd, 31. avgusta. (Izv.) Za potrebe ljudskega šolstva je stavljeno v proračun prosvetnega ministarstva 432 milijonov dinarjev in sicer: 75 milijonov za plače učitelstva in predvidne povviške, 19 milijonov za učila in 328 milijonov za draginske doklade.

jal z delavci. Danes sta odpotovala v Ljubljano dva delegata, da predložita ravnanstvom zahteve delavstva ter se dogovorita glede uvedbe pogajanj. Za danes popoldne ob 5. uri je sklican v gostilni Jovič v Rajčevi ulici sestanek zapornikov. Incidentov doslej ni bilo nobenih. Stavkujoči se vedejo povsod mirno in dostojno. Delavnice je zasedlo vojaštvo.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) Grška vlada je takoj po sprejemu italijanske note zaprosila angleško vlado za posredovanje pri Italiji; posebno, ker nekatera italijanska zahteva kršijo suvereniteto Grčije. Kakor je sklepati po vestih iz Londona, je angleška vlada prošnjo odklonila. Vendar pa se v poučenih krogih zatrjuje, da Italija ne bo smela nastopiti po lastni volji, temveč se bo morala ozirati tudi na Francijo in Anglijo.

Beograd, 31. avgusta. Tukajšnji politični krogi se živahno bavijo s konfliktom med Grčijo in Italijo. Zadeva je tem zanimivejša, ker se Italija tudi z nami nahaja v sporu. Danes sta obiskala pomočnika zunanjega ministra italijanski odpravnik poslov Sumonte in grški poslanik Maorudi. Izgleda, da se bo naša vlada v tem sporu postavila na grško stran, kar bo imelo posledice tudi z ozirom na rešitev reškega vprašanja. Grčija namerava prositi Majo antantno za pomoč.

Rim, 31. avgusta. Ministrski svet je na svoji večerajšnji seji soglasno odobril Mussolinijevo poročilo o notranji in zunanji politiki vlade, kakor tudi vse podvzete ukrepe v tekočih zadevah. — Mussolini je pooblaščen, da prosto odloča v nadaljnjem razvoju grško-italijanskega spora.

Nova razkritja v špijonski aferi.

Beograd, 31. avgusta. Tukajšnji listi poročajo, da je preiskovalni sodnik odkril nove osumljence v znani špijonski aferi Danice Androlićeve. Pričakovati je, da bodo ta razkritja zopet poizvela afero, ki je nedavno vzbudila toliko hrupa. O prizadetih osebah pa ne da sodnik nikakih natančnejših podatkov.

Novosaška begunca aretirana.

Novi Sad, 31. avgusta. (Izv.) Večera so pripeljali semkaj ruskega polkovnika Iojka in kapetana Kasasa, ki sta nedavno pobegnili z vojaškim aeroplanom. Prijeli so ju ob rumunski meji. Tudi letalo pripeljejo naši piloti te dni nazaj. Oba begunca bosta stavljeni pred vojno sodišče.

BORZA

Curah, 31. avgusta. (Izv.) Predborza. Pariz 31.20, Beograd 5.95, London 25.19, Berlin 0.0005, Praga 16.30, Milan 23.75, Newyork 554, Dunaj 0.0078, žig. krome 0.0078, Budimpešta 0.03 ena osmina, Sofija 5.25.

Zagrebi, 31. avgusta. Pariz 520—5275, Svica 16.80—16.90, London 426—428, Berlin 0.09—0.011, Dunaj 0.13—0.132, Praga 2.75—2.77, Milan 400—4.03, Newyork 9250—93.50.

1848

fall vsak poskus, da si kapitalistično moč, a številčno slaba nemško-nemška-tarska skupina pridobi kak vpliv na narodnostne razmere na jugoslovansko-avstrijski meji.

Toliko, da se bomo razumeli. Ne pa-stimo si falsificirati zgodovine, hočemo, da nemški listi priznajo svoj »mostran« culpa, če govore o prejšnjih dneh, ali pa da se skušajo molke živjeti v sedanjih razmera. Ta odgovor pa bomo podkrepili v bližnjih dneh s prevodom članka »Süd-österreich — ein deutsch-wirtschaftliches Zukunftsgebiet«, ki je izšel v listu »Mitteilungen des Vereines Südmärker« dne 1. decembra 1912 in ki ne potrebuje komentarja. Izživati nismo mi, temveč oni. Naj bi bili nekoliko manj občutljivi, nekoliko bolj uvidevni. Če pa prihajajo s tako kričnimi argumenti, naj nam ne zamerejo, da spravimo tudi mi svoje na dan, ker izgleda, da je danes treba čisto ponavljati, da črna barva ni bela!

Prekmurje.

Nedavno smo opozorili na pogubno protidržavno agitacijo v Prekmurju, ki se skriva pod krinko radiševščine. Zapisali smo, da so najhujši protidržavni elementi postali Radiševci in da smejo kot taki celo javno hujskati proti oblastim. Pri tej konstataciji ostajamo trdi dalje.

Včeraj smo zabeležili žalosten a obenem silno značilen slučaj, da so vaščani v Zgornji Bistrici vzeli v zaščito dvakrat na večletno jočo obsojenega roparja Palazida, ki je pobegnil iz mariborske kaznišnice. (Ko so ga hoteli tuja orožnika (rojaki iz Prekije) aretirati, so vaščani navalili nanje s vpitjem: »Ubijte prišleke« in jih tako pretepli s koli in drugimi ostrimi orodjem, da je orodnik Postružnik umrl, druga dva pa sta težko ranjena. Zaslepljeni vaščani so bili tako drzni, da so ranjene in krvaveče orodnike zvezane peljali v Lendavo, in pa ukaz — županaj!

Nik ni značilnejšega za razmere v Prekmurju kot to poročilo. Prejtnja madžarska gosposka je v zvezi s katoliško duhovščino vzgojila tip Prekmurcev, ki napolnjujejo cerkve a tudi ječe. Tokrat pa ne govorimo o gnili demoralizaciji, skrivajoči se pod plaščem Klektove katoliške politike, ki se toliko prilagaja ljudskim instinktom. Zločin v Zgornji Bistrici ima tudi političen značaj, o čem nam najlepše priča geslo: »Ubijte prišleke«. Mrzija proti »prišlekotom«, t. j. omim Slovincem, ki so prišli čez Mur, se sistematično širi in je že pomembno pri-vedla k spopadam med oblastmi in prebivalstvom. Boj proti prišlekotom se nadaljuje v fantomni »Morski Krajci« in v madžarskem listu — pod zaščito radikalije. Klerikalci, ki sicer zaradi slovenske avtonomije nekoliko oblaščajo prekmurški separatizem, ki pa se z druge strani prilagajajo od madžarske propagande zmedenemu ljudstvu, podpirajo absurde težnje po usvajanju prekmurškega jezika, dasti tega jezika ni, kakor ni prekmurškega ali venidskega naroda in ni ne naroda ne jezika »Prišlekov«. Radiševci (t. j. madžarsko ozanimani Prekmurci) imajo lahko delo, če bi jim je samo prilagajati ogle in ogled umirajo »Kranjci« in »Kranjski« polnoči vzplamteva vedno bolj.

Ves problem obstoji v tem, da je prekmurško ljudstvo po duhu, splošni in tradiciji konzervativno, vzgojeno v pokorščini do prosvete in cerkvene gosposke. V zadnjih letih so bila vidna in

prekmurske vasi nova gesla. Državna oblast je premalo odločna in ne kaže nikakvega nmevanja za psihologijo tega posebnega dela slovenskega ljudstva. Rekli smo in to ponavljamo, ne boje se očitka reakcionarnosti: prekmursko ljudstvo mora občutiti državo kot nasilje, ne pa kot predmet, s katerim se lahko igračka. Samo to je v skladu s njegovim obzorjem. Proti hujšakem je treba nastopiti z vso odločnostjo, ne sme pa se jih tolerirati zaradi politično-strankarskih špekulacij.

Z ozirom na opisani slučaj zahtevamo od državne oblasti, da naj posveča Prekmurju več pozornosti, naj ne dela na tem eksponiranem ozemlju strankarskih poskusov, temveč naj uveljavlja z vso strogo državno avtoriteto, kakor to dela povsod in v vseh slučajih Madžarska. To ljudje potrebujejo in na negativen način tudi želijo!

Politične vesti.

Klerikalne zahteve za vstop v vlado. Kljub dementiranju »Stražec«, ki se meščenstva z radikali nekako sramuje, so se pogajanja med Ljubo Jovanovićem in dr. Korošcem nadaljevala. Dosežen je načelni sporazum, po katerem se razdelitev Slovenije na oblasti odgodi za daljše čase. Klerikalci zahtevajo kot pogoj za vstop v vlado portfelj prosvete, trgovine in industrije ter poljedelstva, razen tega pa za dr. Korošča mesto podpredsednika vlade. Danes se pogajanja nadaljujejo na Bledu in v Ljubljani. Radikalci pa zahtevajo, da se klerikalci odcepijo od Radića, na kar so ti baje že pristali. V Sloveniji upajo klerikalci dobiti gotove koncesije.

Dnevna kronika.

Otvoritev Ljubljanskega velesejma. Jutri, dne 1. septembra bo slovesno otvorjen III. Ljubljanski velesejem. Kakor prva dva, tako bo tudi letošnji velesejem dokaz našega gospodarskega napredka, dokaz, da vedno bolj zapuščamo kaos po vojni ustvarjenih gospodarskih razmer, z druge strani pa se naša produkcija osamosvojuje in postaja važen konsolidacijski činitelj. Po zaključku industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru smemo z veseljem konstatirati, da so malenkostna nesoglasja med gospodarskimi krogi ljubljanske in mariborske oblasti odpravljena. Slovenski kraji tvorijo gospodarsko zaokroženo celoto, ki mora imeti napram hrvatskim in srbskim gospodarskim edinicam enotno in javno opredeljeno stališče. Napad nekaterih zagrebških listov na mariborsko izložbo in zopet hujškanje — hvala Bogu nevpilne skupine beograjskih ekstremistov proti ljubljanskemu sejmu nam kaže, da je koncentracija slovenskih gospodarskih krogov tudi iz gospodarsko-političnih razlogov potrebna.

Ignotus

Znanost in vera.

(Dr. France Veber, Znanost in vera. Vednoslovna študija. — Tiskovna zadruga Ljubljana 1923).

Pred dnevi je izšla knjiga, ki ji je treba pripisati značaj aktualnosti: študija vseučilišnega profesorja g. dr. Fr. Vebera o znanosti in veri. Študija je izpopolnjen svojčas v »Njivi« objavljene razprave o istem predmetu. Z njo smo dobili temeljito psihološko genezo verskega čustvovanja in konfesionalnega prepričanja, spis, ki nosi subjektivno obelježje avtorjevih filozofskih metod, ki pa je v celoti edina strogo znanstvena in objektivno pisana knjiga o veri in verstvu na našem jeziku. Aktualnost je v tem, da živimo v tipično katoliški sredini in da ima pri veliki večini Slovencev konfesionalni moment prevladujoče mesto. Vsak misleči človek, najsi je nje-gov svetovni nazor še tako nezavisen od te sredine, mora v svojem mišljenju, še bolj pa seveda v udejstvovanju tega mišljenja trčati s prevladujočim nazorom svoje okolice in hočeš-nočeš reagirati nanj. Nojeva navada bi v tem slučaju ne pomagala, bila pa bi dokaz, da tak človek ni takratni resnič, torej tudi ne znanstveni mislec in da ima zelo ozko življenjsko obzorje. Druga aktualnost pa je v slednjem: Po vojni se je začelo skomaj

Sklep, da se začasno opusti prirejanje razstav v Mariboru in da se naša industrija in obrt združita na ljubljanskem velesejmu, je docela umesten in zadovoljuje interese vseh slovenskih krajev. S tega vidika pozdravljamo in se radujemo otvoritvi ljubljanskega velesejma, želeč organizatorjem in razstavljalcem obilo uspeha!

Pobrežje. Pevsko društvo »Zarja« je poklonilo 600 K za potrebščine za uboge učence, za kar mu šolsko vodstvo izreka prisrčno zahvalo.

Draginjske doklade duhovništvu. Glasom sklepa ministrskega sveta dobivajo arhijerji in škofje katoliške cerkve osebno draginjsko doklado 100 Din. na dan. Zagrebški nadškof dobiva dnevno 120 Din. doklade. Pa še kričijo klerikalci, da je katoliška cerkev zapostavljena!

Dinamični napad na električno centralo v Trbovljah. Včeraj krog 1. ure zjutraj je nastala v električni centrali v Trbovljah nenadna detonacija. Pod kotlom je eksplodirala dinamična bomba, ki je prišla na nepojasnen način na to mesto. Vsled eksplozije so popokale vse šipe in streha in tudi kotel je močno poškodovan. Službojuči paznik se je onesvestil, vendar pa je ostal pri življenju. Atentat, ki bi lahko imel dalekosežne posledice, ni uspel. Radi suma udeležbe je bilo aretiranih 30 oseb. Ugotovljeno je, da je bilo v Zagorju lastnik apnenic Birolji ukradenih 20 kg dinamita. Preiskava se nadaljuje; krivcev doslej še niso izsledili.

Gorostasna podlost »Stražinega« poročanja. V številki 94. od 22. avgusta je prinesla »Stražec« skrajno nesramno notico: »Vprašanje zdravniškemu društvu za Slovenijo, v kateri trdi, da sta se dr. Bruno Weigl in g. Skuhala iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah nesramno obnašala v Kapelskem vrhu, napadala mirne ljudi, streljala itd. ter da ju oblast zasleduje po § 11. pol. z. Stvar je bila v resnici sledeča: Dne 14. julija sta se nahajala g. dr. Weigl in Skuhala v Radenci, na povratku pa sta se s svojimi vozovi ustavila pri kleti šentklavškega trgovca g. Zemljiča v Kapelskem vrhu št. 59. Med tem ko sta se mirno pogovarjala z g. Zemljičem, je pristopil pijani Zemljičev viničar Franc Kocbek, znan klerikalec ter začel izživati, ker ga je g. Zemljič pozval, naj se odstrani, ga je Kocbek napadel ter vdaril po glavi. Gg. Weigl in Skuhala sta seveda priskočila na pomoč ogroženemu ter ga rešila napadalec. Pijani in nasilni Kocbek je na to letel po župana ultraklerikalnega pešaka, ki je bil pri njem, in ga je ljučevo klet in ne da bi se poprej informiral, pričel zmerjati in grditi omenjene tri gospode. Naslednjega dne jih je ovadil tudi orožnikom. Svetotrojiški in okoliški klerikalci in nemučurji so skakali veslji, da bosta dr. Weigl in Skuhala kaznovana, ker so bili pač napačno informirani o celi zadevi. Da bi ju bolj

nepričakovano poglobljati zanimanje za verstvo. V znanosti, v filozofiji, v političnem življenju je čutili vedno boljše hrepenenje po doživljanju Boga, ki je pravi vir vse modrosti in žarišče vseh človeških idealov. Zlasti je čutili pomankanje vodilne božanske misli v socialnem življenju. Tu se je nedavno še zdravilna in lepo cvetoča roža materializma pretvorila v trnje, ki je izcedilo neizmerno krvi in solza. Materializem ni imel transcendentne perspektive, zato je kakor potnik brez nočne svetilke zagazil v močvirje. Ruska revolucija je pokazala, da so lahko »svobodomislenci« duhi taki ali še hujši inkvizitorji kakor so bili oni, ki so nekoč ubijali v imenu Boga. (?) Iz tega močvirja vsega problematičnega in vsega dovoljenega se vrača človeška misel v sinje višave duhovnih idealov, iščeč novih vesoljnih razgledov. Zato opazujemo v zadnjih letih silno naraščanje mističizma najraznovrstnejših struj. — Umetnost se odpoveduje naturalizmu, onemogel razum si podreja čustva. — Tako je nastalo tipično versko razpoloženje. Naravno je, da se je vzporedno s tem začela ofenziva konfesionalnih organizacij (cerkev) in da na pr. tudi takozvani racionalno usmerjeni ljudje vpo-gibajo svojo glavo (ali pero) pred simbolom najvišje katoliške svetosti, evharistije. Saj kulturno življenje ni nič zaključeno, na poti razvoja (ne napredka) si slede različne dobe z različnimi

potlačili, so pokličali na pomoč čelo nemučurja Goloba in poslanca Žebota ter časopisje, potom katerega so hoteli vplivati na sodišče. G. Golob, oziroma Pogačnik, je poslal nekemu klerikalnemu listu celo sledeč veleznanimiv dopis, ki je za jezikoslovce res prava slaščica, kaže pa obenem, kakšni »Slovenci« vodijo »Slovensko ljudsko Stranko« pri Sv. Trojici. Dopis se glasi: »Slavno uredništvo! Ali Vam ni znano ali mogoče na tanko poizvediti affairo naših Orjunccev dr. Weigl in Skuhala, ktera bi tam pri Kapeli razbijala, tepla in celo iz Revolverja strela, kakor tudi na obč. p. predstojnika to bi vaša okolščina rada izvedla: blo bi blo vinogradu g. trgovca Zemljiča iz Sv. Lenartu, poročajte Vašem listu Ako se Vam posreči Vašem listu to dobiti - takrat 10 iztisov sem koj. Spoštovanjem E. Pogačnik. Sv. Trojica sl. gor. 6-8, 23.« »Stražec« je takoj prinesla omenjen nesramen napad in poziv na zdravniško zbornico. Dne 29. avgusta pa se je na županovo in viničarjevo ovadbo res vršila pri sodišču v Gornji Radgoni razprava proti omenjenim gospodom, ki pa so bili glasom razsodbe opr. št. U. 474-23. oproščeni vsake krivde, obsojen pa je bil na 50 D globe ali 1 dan zapore nasilni klerikalni viničar Franc Kocbek radi lahke telesne poškodbe in če bi bili omenjeni sami tožili župana, bi bil gotovo obsojen tudi ta radi razžaljenja časti. To je dokaz, kako lažljivo in podlo je poročanje »Stražec«. Dovolimo pa si vprašanje na državno pravdnitvo v Mariboru, če se strinja z zakonom to, da »Stražec« pred vsako tožbo kakega svojega pristaša skuša na nesramen in podel način vplivati na potek razprave in na sodišče? Ali proti »Stražcu« res ni leka?

Družba sv. Cirila in Metoda za veliko skupščino v Ptuj dne 8. septembra radi velikih poslih in tiskovnih stroškov tudi letos ne bo razposiljala »Zglasnice« in »Glasovnice«. P. n. delegati podružnic naj prinesejo seboj potrdilo od svoje podružnice s podpisom predsednika in podružnično štampiljo, da res zastopajo podružnico. Na vsaki 50 članov ima podružnica po 1 zastopnika. Podružničnim zastopnikom, kakor tudi pokroviteljem in lastnikom obrambnih kamnov je dovoljeno mesto sebe pooblastiti kogar koli izmed družbenikov, vendar pa pooblaščenec ne more za druge oddati več kakor 5 glasov.

Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj mora biti impozantna, mora biti odsev naše narodne zavesti in probuje, zato pohitite vsi, ki le morete na shod kulturno narodne obrambne armade.

Dopisi.

Središče. O svečani otvoritvi Sokolskega doma v Središču smo prejeli zakasnelo še sledeči dopis, ki ga objavljamo zlasti z ozirom na napade klerikal-

skulturnimi tipi in noben takozvani svetovni nazor ne predstavlja samih za vse veke veljavnih resnic, temveč je zgrajen tudi iz mnogih znanstvenih domnev, hipotez itd., povezan pa s subjektivnim prepričanjem.

V našem konfesionalno tako izrazitem miljeju se je že pred desetletji izvedla takozvana »ločitev duhov«, ki je ojačila oba nasprotna svetovna nazora: katoliškega in svobodomislnega. Katoliški nazor, sloneč na verskem dogmatizmu, je kot univerzalni nazor objel vse sestavine narodnega življenja, dočim se je moral svobodomislalni nazor izpovedati v negativni kritiki, ki je bila zelo nenotna in je namesto sintetičnega udejstvovanja načel prinesla razcepjenost in načelne boje v okvirju iste kulture. Kako naj se od oficijelnega katoličanstva nezavisno misleči človek, n. pr. javno delujoči intelektualci orientira napram verstvu, konfesionalnosti itd., o tem se pri nas ni razmišljalo znanstveno. Kajti negacija verstva in konfesije, nje istovetenje z »lažjo«, »praznovrstnostjo«, »zastarlostjo« je v bistvu enaka tzv. desničarskemu dogmatizmu, ki proglašja vsako njegovim tezam nasprotnojo antitezo ali vsak nov vidik v meglene daljave večnih resnic za »zmoto«, »brezverstvo«, »smrtni greh«. Dr. Veberjev spis je zategadelj prvi znanstveni slovenski spis o problemu verstva, ker ni tendenciozen. Je vednoslovna študija, ne pa kulturno

nega tiska. Op. ur. — Središki Sokol si je z veliko požrtvovalnostjo zgradil svoj dom, ki ga je dne 15. avgusta svečano otvoril. Domači Sokol je s svojo godbo pričakal goste, ki so prišli v lepem številu iz Maribora, Ptuja in Ormoža ob slavoloku na kolodvoru, nakar so se v skupnem sprevodu podali domačini in gostje pred Sokolski dom, ki je bil okrašen s cvetjem in zastavami. Pred domom je bil postavljen lep slavolok, raz kateri so male Sokolice obsipale sprevod s cvetjem. Kot prvi je govoril zbranim občinstvu in Sokolstvu, ki je bilo v dvoredu postrojeno pred domom, starosta Središkega Sokola, brat Kočvar. V svojem govoru se je spomnil vseh bratov in sester ter drugih dobrotnikov, ki so s svojo podporo omogočili stavbo in izrekel vsem prisrčno zahvalo. Nato je izrekel pozdravni govor v imenu Središke občine središki župan brat Lukačič. Za njim je v jedrnatih besedah starosta Mariborske sokolske župe, br. dr. Pivka, razjasnil pravi pomen in nalogo Sokolskega doma, ki naj bode hrani veliko sokolske misli in šola sokolske vzgoje za nas in naš novi rod. Po ogledu Sokolskega doma, ki je smotreno urejen in umetniško poslikan, kar je delo domačina akad. slikarja brata Savora, je bila dopoldanska slavnost končana. Popoldne ob 14. uri se je vršila javna telovadba domačega Sokola in so želi nastopiti po-jedinih oddelkov priznanje mnogobrojne-ga občinstva. Za tem se je vršila tombala in zvečer lep koncert v veliki dvorani doma. Središka sokolska godba pod vodstvom brata Kočvara, in pevski zbor, ki ga je naštudiral in vodil brat Orlek, so želi navdušeno priznanje, ki so se stopnjevali od točke do točke. Oba sta pokazala, koliko se da doseže z dobro voljo in požrtvovalnostjo. Gostje se niso mogli nadeviti zlasti naši sokolski godbi, ki bi lahko nastopila v vsakem mestu. Po koncertu se je razvila nepristiljena domača zabava. Bil je res lep sokolski praznik.

Središče. »Stražec« dopisnik, daš je ob otvoritvi Sokolskega doma poleg širokovele inteligence videl tudi tri četrtini priprostega ljudstva, piše, da se kmetsko ljudstvo ogiblje Sokola kakor kužne bolezni. No, mi ne zamerimo »Stražcu«, ki itak nikoli ne zine nobene resnične, pa tudi dopisniku ne, ker sodimo, da je kratkoviden. Če bi imel kotikaj dober pogled, bi videl, kako se Orlicem — Mariborčani družbenim svetijo oči za našimi brhkimi Sokoli in da dopisniku prav nič ne verujejo, da so Sokoli »kužna bolezen«, ker si je celo mika Orlica-vadiljica, ki se po svoji zunanosti nekaj razlikuje od svojih sester in ki ima, kakor vidimo, nekoliko smisla za lepoto, izbrala fanta-Sokola, ker v svojih vrstah najbrž ne najde sebi primerne. Svoji k svojim! Zdravo!

Podpirajte Jug. Matico!

propagandna razprava. Pisec v svojih izjavah o tzv. logičnem fanatizmu, obsoja poulični »kulturni boj« (poznaj njegove črtine, plitvost in nadutost pregorelih dogmatikov z leve ali z desne), toda ta boj se bo moral vršiti tudi v bodoče, ker je nujna posledica miselnih diferenc. Mišljenja in prepričanja se ne zadovoljujejo s tem, da vznikajo v glavah po-edincev, marveč silijo v življenje, dobivajo socialno obliko. Tudi čista filozofija, čisto spoznavanje ima praktično vrednost, če ne že za posameznega človeka, pa vsaj za človeštvo, ki mu iskajoči duh oddaja svoje izsledke. V naših razmerah in zlasti v današnji dobi je kulturna opredelitev nujno potrebna, toda to gibanje duhov in kresanje načel naj se otrese malomeščanske in filistrske »vsevednosti« in praznega nergastva, ki poplavljuje duhove in navsezadnje koristi doslednejšemu idejnemu nasprotniku. Naj bi dr. Veberjev spis pripomogel k emancipaciji svetovnega nazora od temperamenta, strasti in dnevnih političnih gesel, pa bo izvršil v polni meri svojo znanstveno poslanstvo!

Prvi del knjige »Znanost in vera« je postveden znanstvenemu mišljenju. Tu pisec analizira pojme o znanosti. Za izprejznih spisov je znana njegova metoda: misli oziroma prepričanja se dele po izvoru in po odnosu napram objektivni resnici v avtonomni in heteronomni. — Kder hoče razumeti avtorjevo stališče

Mariborske vesti.

Maribor, 31. avgusta 1923.

m Kraljevo naročilo pri tvrdki Jagodič & Sajko. Pri novi slovenski tvrdki Jagodič & Sajko, ki je imela na Industr.-obrti izložbi svoj oddelek, se je Nj. Vel. kralj Aleksander dje časa mudil ter se enako kakor tudi Nj. Vis. princ Arzen zelo laskavo izrazil o razstavljenih predmetih. Posebno je ugajal Nj. Vel. patentni zlozilni kamape, izum g. Jagodiča, katerega je naročil za svoj lovski dom. Nova domača slovenska tvrdka je dobila tako najvišje priznanje.

m Sodba kmeta z dežele o umetnosti. Umetniško izložbo kluba »Grohar« na Industr.-obrti izložbi si je ogledal tudi nek očka z dežele s svojo deo. Ko je prišel v izložbeno dvorano, je počul svoje otroke: »Glejte, v tej dvorani je največja kunšt! Na to si je pazljivo ogledal vsako sliko po vrsti.

m Krščanska ljubezen. Kako daleč je današnja politikujoča duhovščina od Kristusovega nauka o usmiljenju in ljubezni do bližnjega, je najlepše pokazal te dni nek mladi kaplan o priliki nekoga pogreba. Ob grobu svojega otroka je padla nesrečna mati v nezavest. Edini voz, ki je bil na razpolago, je bil kaplanov, toda ta ni hotel vzeti k sebi nezavestne, ampak se je ob zgrajanju vseh navzočih sam odpeljal s pokopališča. Tako je morala nesrečna nezavestna mati ležati na pokopališču tako dolgo, da se je voz zopet vrnil iz mesta. Kaj bi rekel Krist, če bi videl današnje svoje namestnike?

m Gostom iz Sušaka. Jugoslov. SK »Orient«, ki pridejo danes popoldne, privedi, kakor že napovedano, Slov. sportni klub »Maribor«, jutri v soboto dne 1. septembra t. l. ob 20. uri zvečer v dvorani pivovarne Götz prosto zabavo s plesom. Prosimo cenj. občinstvo, da v polni meri upošteva ta poset osvobojenih bratov ob našem lepem in slavnem Jadranskem morju. Prihajajo k nam, da spoznajo naše kraje in lepo slovensko severno ozemlje. Z radostjo dohajajo k nam in naša dolžnost je, da jim omogočimo veselo in prijateljsko bivanje. Odzovite se tedaj vsem prireditvam in tekmam z dobro voljo. Da omenimo še enkrat prijateljske nogometne tekme se vrše jutri v soboto 1. septembra in nedeljo dne 2. septembra vselej ob 17. uri dopoldne na igrališču »Maribor« in razven tega, kakor že zgoraj omenjeno, zabavni večer. V dvorani bo za jestvine, pijačo itd. obilno prekrbljeno.

m Zadeva Hinterlechner v novem tiru. Smrdljivi prasički, ki so jih nedavno odšli v mestni klavnic, in ki so dali dr. Leskovarju in ravnatelju Kernu, glavni povod za preganjanje veterinarskega nadzornika Hinterlechnerja, so spravili

napram verstvi (t. j. spaznavalni vrednosti) verstva, pristnosti in objektivnosti njegovih »resnic«, so mora poglobiti v prvi del, kajti resno razglabljanje o verstvi mora biti strogo metodično, sicer se mišol izgubi v popolni megli, iz katere to pripelje »na dan« samo kaka dogma, bodisi »svobodomiselnost«, bodisi »cerkvenost«. V drugem delu razpravlja pisec o verskem mišljenju. Analitično so razčlenjeni splošni znaki vere in verskega mišljenja. Na podlagi v prvem delu obsežno opisane in dokazane logično-psihološke metode nam kaže pisec izvor in lastnosti verskih misli in prepričanj. — V vsem svojem razmotrivanju je napram predmetu strogo nevtralen, ne daje prednosti nobenemu verstvu in nikjer ne pokaže lastnih čustev. Zanj morajo verska prepričanja in »resnice« izvirati iz iste vrste kot vsako znanstveno spoznanje in če jih pri tem vrelo ni, tedaj izvirajo iz nepristnega, heteronomnega vrleca in spadajo pod pojem »prepričanje«. Iz večje ali manjše prepričevalnosti verskih prepričanj ne sledi, da so izvir vsake vere stoječa prepričanja »znote«, saj so »volomni« vseh časov dohajali do svojih svetovnih in življenjskih prepričanj, ki so jih za vedno ločila od vsake vere. (str. 107), iz česar sledi, da ne moremo verskih prepričanj ločiti od ostalih podobnih prepričanj v tem smislu, da bi prva smatrali za spoznavna, druga pa za znote, ker so znote lahko prepričanja prve kakor druge vrste (str. 108).

(Konec prih.)

to zadevo zopet v nov tir. Višje deželno sodišče je razveljavilo vse razsodbe disciplinarnega sodišča in sodišča I. stopnje ter uvedlo novo preiskavo, ki bo gotovo prinesla malo drugačen rezultat ter popravila krivico, ki se je zgodila g. Hinterlechnerju.

m Primorci. Prošimo, da se številno odzovete k vsem prireditvam, v katerih sodeluje Jugoslov. SK Orient iz Sušaka.

m Društvo »Jadranci« poziva svoje članstvo, da se udeleži tekm in zabavnega večera, katerega priredi Slov. SK Maribor z JSK Orient iz Sušaka.

m Koncert v parku k odhodu puk. Draškovića. Ker je v nedeljo vojaška godba zaposlena pri razvijanju zastave Orjune v Sočanju in v nedeljo odpotuje na novo mesto v Zagreb pukovnik Panta Draškić, komandant našega polka, se vrši v soboto točno ob 1/6. (1/18.) promenadni koncert vojaške godbe v mestnem vrtu. Spored: 1. Strauss, Perzijska koračnica, 2. Bizet, Carmen predigra, 3. Schönherr, Iz slovanskih krajev. Valček, 4. Smetana, Fantazija iz opere »Hubička«, 5. Bajič, Džavolan, 6. Čajkovskij, Barkarola, 7. Gervais, Jadrani v veselju i tugi. Potpourri, in 8. Sedlaček, Pukovnik Draškić, koračnica. Po koncertu mu zaigra vojaška godba za slovo še par koračnic pred stanovanjem v Vrazovi ulici.

m Zadruga za splošno gostilničarstvo obiri v Mariboru. Pri izvanrednem običnem zborovanju dne 27. avgusta t. l. je bil izvoljen za načelnika g. Aleksander Klešič, lastnik »Velike kavarne« v Mariboru. Pisarna zadruga se nahaja tudi nadalje v hiši Rotovški trg 2. Uradne ure dnevno od 9.—12. ure izvzemši nedelj in praznikov.

m Uvodba poravnalnega postopanja. O imovini Ljudevita Vlahovića, mesarja in gostilničarja v Mariboru je uvedeno poravnalno postopanje. Upravni-kom premoženje je imenovan dr. Fran Irgolič, odvetnik v Mariboru. Upniki se morajo zglasiti do 15. septembra. Poravnava je razpisana za dne 18. septembra pri okrožnem sodišču v Mariboru, soba št. 80.

m Kavarina v mestnem parku. Dnevno od 1/17. do 1/19. ure in od 20. do 24. ure koncert. Sladoled in domače pecivo.

m Hotel-restavrant »Stara pivovarna«. Danes v soboto, dne 1. septembra t. l., večerni koncert v prahu prostem vrtu in to le v slučaju lopega vremena. Vstop prost. Cene se ne zvišajo. Za obilni obisk se priporoča A. F. Halbwild.

m Najskrajnejši čas bi že bil, da bi se klerikali in radikalci končno spomnili svojih obljub, s katerimi so krošnjarili ob volitvah med železničarji. Eni kot drugi so spravili precejšnje število železničarskih volilnih kroglic. S tem pa je bilo tudi konec vsega, kar so železničarje storili; vse svoje masne obljube so seveda pozabili. Pač, radikalci, s podporo slovenskih klerikalcev absolutni vladarji, so se jih še spomnili in jim naklonili — militarizacijo. Kako obupna, za vsa država škandalozna razmere vladajo med železničarji, dokazuje žalosten slučaj, ki se je pripetil včeraj v delavnici južne železnice. Strugar Rudolf Urbanič, oče treh otrok, žena že ono leto bolna, se je pri delu zgrudil nezvesten. Zdravnik, ki ga je preiskal, je konstatiral onemoglost. Obžalovanja vredni oče je že cel mesec dobesedno stradal. Zadolžen do vratu, ne dobi več predujma, konzum mu ne daje več živila, ne more plačati, je z družino vred izročen največji bedi in dobesedni lakoti. — Drugi slučaj: Strojni delavec Daksler se je onesvestil pri delu vsled onemoglosti. Vzrok stradanja! In vlada se čudi, če med železničarji kipi in vre! Dajte jim kruha in nezadovoljstva bo konec! Ali še ne uvidite, da tako ne gre več naprej! Vsi oni pa, ki so glasovali za dr. Korošca in radikaljo, ali sedaj uvidite, kako so vas goljufali in vi ste jim verjeli!

m Nesreče in nezgode. Ivana Bačnika, 29-letnega hlapca pri Sposu v Linhartovi ulici je udaril pri kavljenju konj tako močno, da mu je zlomil levo nogo. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. — 63-letna Marija Gerbec, stanujoča na Pobrežju, se je včeraj ponoči vsled onemoglosti zgrudila na Tržaški cesti. Rešilni oddelek ji je priložil prvo pomoč ter jo prepeljal na dom.

m Z roko v roki. Ivan Kmetič, strojnič pri tvrdki Hochegger na Koroški

cesti, je pri mazanju nekakega stroja prišel z desno roko v stroj, ki mu jo je popolnoma zmečkal. Rešilni oddelek ga je obvezal, na kar se je poposrečeni podal v domačo oskrbo.

m Kavarina »Promenada«. Dnevno od 19., ob nedeljah in praznikih od 16. ure koncert prvovrstne salonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrtne pijače, sladoled in domače pecivo.

m Izjava. Mistificiran vsled notice v listu »Balkan«, sem leta 1921 v »Taboru« priobčil zoper g. Milana Grebenca, pešadijskega majorja notico z žaljivo vsebino, ki jo pa po razkritju te mistifikacije lajčno preklincujem. — V Mariboru, dne 30. avgusta 1923. — Rado Lenart.

m Izjava. Podpisana sva priobčila v listu »Tabor« dne 16. novembra in 15. decembra 1921 med mariborskimi novicami notico, s katerimi sva dolžila g. pešadijskega majorja Milana Grebenca, da je kot okupacijski avstrijski častnik za časa svetovne vojne postopal s srbskim prebivalstvom bestialno, da je uničil nekemu Srbu Laziću jezik, osumila sva ga javno v listu tatvine v škodo italijanskega poslanstva, nadalje sva mu očitala, da v Mariboru trši s stanovanji. G. major je vložil vsled teh očitkov proti nama tožbo. Ker sva se v teku preiskave prepričala, da sva nasledla zlobni mistifikaciji, preklincujeva lajčno vse trditve v noticah z dne 16. novembra in 15. decembra 1921 priobčene v »Taboru« kot neresnične ter obenem obžalujeva, da sva delala g. majorju krivico. — Maribor, 18. avgusta 1923. — Rudolf Ozim, odg. urednik »Taboru«. Črnetič Slavko.

Kultura in umetnost

x Umetniški klub »Grohar« in razstava slovenskih umetnikov v Zagrebu. Slovenski upodabljači umetniki nameravajo pod vodstvom kluba »Vesna« v Ljubljani prirediti v oktobru letošnjega leta v Zagrebu razstavo, ki naj bi seznanila to drugo naše največje mesto v državi z našo umetnostjo. K sodelovanju je bil pozvan tudi tukajšnji umetniški klub »Grohar«, je pa na svoji zadnji seji sklenil, da se izložbe v Zagrebu ne udeleži in sicer z ozirom na to, da tudi izložbe zagrebških umetnikov zadnje čase gmotno ne uspevajo in bi torej tem manj mogli računati na uspeh naši umetniki. Pač pa pušča klub prosto vsakemu svojem članu, da se, če se hoče, oktobrske izložbe v Zagrebu lahko udeleži na svoj lasten račun in svoje ime.

x Neuspeli VIII. umetniške izložbe kluba »Grohar«. Letošnja VIII. izložba našega umetniškega kluba »Grohar«, ki je bila kakor lanske leto združena z Ind. obrtno vzorčno izložbo, je v gmotnem o-ziru uspela zelo slabo. Čeravno jo je obiskalo nad 15.000 ljudi iz vseh delov naše države in tudi iz inozemstva, je bilo prodanih od 135 izloženih predmetov samo 16 manjših slik, to je komaj 11.89 odstotkov za skupno svoto 7700 D. Obiskovalci so se sicer pohvalno izražali o izložbi, kupili pa kljub temu niso skoro ničesar, kar ponovno dokazuje, da današnja generacija nima mnogo smisla za umetnost. Seveda pa so deloma vzrok temu tudi gmotne razmere onih, ki so bili nekoč glavni kupci umetniških del.

x Ivan Rozman: Testament. Ljudska drama v štirih dejanjih. Drugi popravljeni natisk. V Ljubljani 1923. Natiskala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna 105 strani. Cena broš. 12 Din., vez. 17 Din. Rozmanov »Testament« nam je sicer že znan in smo ga v novi izdaji lahko prav veselili. Legenda je povzeta enakomerno slovljenom romanu Janka Kersnika, vendar je snov obdelana popolnoma samostojno in ni mogoče to ljudsko dramo zamenjavati z običajnimi dramatizacijami. Za novo izdajo je avtor delo temeljito pregledal in marsikaj popravil in izboljšal. Urejeno je tako, da se nekateri pri-sori, ki so v knjigi posebej označeni, pri skromnejših uprizoritvah tudi lahko iz-puste. »Splošna knjižnica« bo s tem de-lem gotovo ustregla najširšim krogom in posebno vsem tistim odrom, ki so že ne-kaj let zaman povpražali po Rozmano-vem »Testamentu«.

Podprimo
Jadransko Stržo!

Naše šole.

Na meščanski šoli v Ormožu bo vpisovanje dne 11. septembra od 8. do 12. ure. Javijo naj se tudi učenci, ki so se vpisali že julija. Ponavljalnimi in sprejemnimi izpiti bodo dne 10. sept. Učenci, ki pridejo k izpitom, naj se zglase pri ravnateljstvu 9. septembra od 8. do 12. ure.

Sokolstvo.

v Vse člane, telovadeče in netelovadeče, kakor tudi one, ki nimajo kroja, se nujno pozivlja k obvezni vadbi redovnih vaj, ki se vrše v petek 31. avg. in v sredo 5. sept. ob pol 20. uri na dvorišču drž. realke. Bratje, dokažite disciplino in točnost! Zdravo! — Prednjaški zbor.

o Sokol v Rušah vabi vse prijatelje sokolstva na društveni nastop v nedeljo dne 2. septembra t. l. ob 14. uri v Rušah. Sodeluje godba »Drave«. Za dobro posrežbo pri veselici je skrbnjeno. Ob polnoči vozi poseben vlak v Maribor.

o Za izlet v Ruše o priliki prireditve ondotnega sokolskega društva v nedeljo, 2. sept. se morejo poslužiti udeležniki iz Maribora popoldanskega vlaka ob 15. uri z glavnega kolodvora in ob 17. uri s koroškega kolodvora. Povratek iz Ruš zvečer ob 20. uri in s posebnim vlakom ob pol 1. uri ponoči. Udeležba civilna z društvenim znakom. Vabimo vse brate in sestre ter narodno mariborsko občinstvo, da v čimvečjem številu posesti priredbo brat-skega društva v Rušah.

Sport.

x SK »Orient« : ISSK »Maribor«. Simpatični gosti predstavljajo odlično sportno skupino, ki je celo na vročih tleh Julijske Venecije zastopala jugoslovanske barve zelo častno in vsesokoli zmagovito, za kar jim gre posebna zahvala. Moštvo goji najmodernejši nogomet sicer južnim značajem, predvaja veliko brzino in požrtvovalnost, katero »Maribor« na svoji turneji v Sušaku ni ti z najpopolnejšimi nastopom ni mogel premagati. Pri nastopih v Mariboru, danes v soboto in jutri v nedeljo 2. t. l. ob 17. uri se lahko računa z zelo ostro borbo, ki bo mudila mariborskemu občinstvu lep in plemenit sport. Otvoritev je-senske sezone z izbranimi gosti zasluži vso pozornost ter se pričakuje zelo mogoč obisk prireditve našega sportnega kluba, ki se ni uplašil velikih stroškov gostovanja naših vrtilj, še pred nedolгим časom osvobojenih Primorci. Pozdravljamo prijetne goste z jadranskega obala na mariborskih tleh v prepričanju, da nam bodo zapustili najlepše spomine na sport, katerega so si tako dobro prisvojili in neštokrat častno predvedli.

x Celjski atletiki so dosegli v zadnjem času proti raznim mlajšim klubom vsake zmage. Premagali so Red Star (Celje) s 14:0, SK Troja (Brezice) 17:2, SK Trbovlje 18:0 in SK Ptuj 8:1. — Čudno, da večino navedenih mladih klubov niti po imenu ne poznamo, kaj še le da bi kateri izmed mariborskih sportnih klubov nas neposredno z njimi seznanil ter s tem opravil za obe strani prav potrebne sportno delo!

x SK Primorje, Ljubljana, prvak Jugoslavije v damski lahkootletiki. V soboto dne 25. avgusta vršila so se v Zagrebu v Maksimiru tekmovanja za prvenstvo Jugoslavije v moški in ženski lahkootletiki. Slovenijo je v prvi vrsti zastopal znani atlet Perpar od SK Primorje in Krejčal od SK Jadrani. V damski lahkootletiki so nastopile znane atletinje ljubljanskega Primorja gne. Santel, Ahčin, Jerina, Prevec in Sever, ki so častno zastopale slovenski sport. Od 37 dosegljivih točk doseglo so 29 ter s tem priborile svojemu klubu prvenstvo Jugoslavije. Hašk je padel na 11. mesto s 8 točkami. Pri tekih na 100 m in 200 m zmagal je Perpar brez vsake ostre konkurence. Najbolj zanimive točke programa bila so ženska tekmovanja, pri katerih niso Zagrebčani pričakovali, da jim bodo odnesli prvenstvo in s tem lepa darila male Slovenke-Primorjance. — Vsi zagrebški listi se pohvalno izražajo o njih ter naglašajo, da ima SK Primorje najboljšo damsko lahkootletiko sekojo v Jugoslaviji.

x Znamo jugoslov. spriterja Perpar in

sta povabljeni na mednarodni lahkoat-
letski meeting, katerega priredi praška
Slavija pričetkom septembra.
Kolesarstvo: V Pragi, na tekmo-
vanju za prvenstvo OSK na daljino 100
km, si je pridobil prve dve nagradi AO
Sparta, katerega član Perić je kot prvi
dospel na cilj v času 3:30:35. V Curlihu
si je izvojeval svetovno prvenstvo na
100 km Paul Suter (Švicar) v času
1:26:37; kot drugi mu je v razmaku 550
m sledil Françoiz Parizet.

Izlet Orjune v Šoštanj.

Legitimacije za polovično vožnjo.
Legitimacije za polovično vožnjo iz
Maribora čez Celje v Šoštanj za izlet v
nedeljo 2. septembra v priliki razvijanja
prapora tankajšnje Orjune, prvega v
Mariborski oblasti, se dobe pri upravni-
ku »Tabor« jutri v soboto do 18. ure
zvečer. Polovično vožnjo je dovolila tudi
državna železnica. Iz Maribora je odhod
ob 5.25 z glavnega kolodvora. Ker je to
prva velika manifestacija Orjune na
severu Slovenije, je pač železi, da bi bil
obisk čimvečji. V nedeljo vsi naciona-
listi v Šoštanj!

Objave.

§ Društvo »Jadrani« javlja vsem sla-
nom, da se od danes naprej vsi ope-
ske vaje v gostilni Maribor (hotel Koso-
vo) I. nadstropja. Obenem opozarja vse
pevce, da se vsi ope, pevke vaje danes v
četrtak in jutri petek ob 20. uri zvečer
za sobotni nastop na športni veselici
ISSK Maribor pri Götzu. Prosim to-
nosti in polnoštevilne udeležbe. — Pe-
vovodja.

§ Klub kolesarjev in motociklistov
»Perun« v Mariboru vabi vse svoje sla-
me in članke, da se udeležijo seje, ki se
vrši v soboto dne 1. septembra ob 20. uri
zvečer v hotelu pri »Zamorecu«. Dnevni
red: volitev veseličnega odbora. Ker je
seja velike važnosti, se prosi sigurne
udeležbe.

§ Da omogočim svojem sinu na-
daljevalni študij na dunajskem konzer-
vatoriju, bi rabil 5000 D za vpisnino, šol-
nino in nakup obleke. Za poznejše vzdr-
ževalne stroške upam, da dobim držav-
no štipendijo. Kot zastavo za izposojeni
znesek dam klavir, ki je veliko več vre-
den. Slovenci, posebno pa Primorci, po-
magajte mi! S tem omogočite nadarje-
vanju mladeniču in sorojaku, da doseže

željeni cilj. Brez tega pošilja je nade-
ljevanje študij nemogoče. Naslov v ka-
varni »Jadrani«.

§ Legitimacije za Ljubljanski vele-
sejem se dobe pri ravnateljstvu Mari-
borske tiskarne po 50 Din.

§ Legitimacije za Dunajski velesejem
se dobe pri ravnateljstvu Mariborske
tiskarne po 25 Din.

§ Navodilo za Praški velesejem, ki se
vrši od 2. do 9. septembra. Legitimacije
stane 25 D, pristojbi pristojbino za kolek-
Kolkovanje za I. razred 2 šK, za II. raz-
red 1 šK, za III. razred — 50 šK. Znižana
vožnja velja za vse vrste osebnih in brzo-
vlak, izvezi so samo ekspresni vlaki.
Osebe pod 18 let nimajo pravice do zniža-
ne vožnje. Popust je 33% na čeloslav.
železnici, ki velja od 28. avgusta do 14.
septembra ter velja samo po najbližji
ruti od bivališča posebnika. Popust na
progi juž. železnice 50%. Vožnja se sme
prekiniti samo enkrat v območju OSR
železnice. Na podlagi legitimacije morajo
OSR konzulati izdati vizumi na potni list
s 75% popustom. Legitimacije se dobe
tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskar-
ne dd., Maribor, Jurčičeva ulica 4.

§ Legitimacije za graški velesejem, ki
se vrši v času od 1. do 9. septembra v
Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu
Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Jur-
čičeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak
posebnik pravico do 50% znižanega viza-
ma, ter lahko z vozovnico osebnega vla-
ka potuje tudi v brzo in D-vlakih. Legi-
timacija velja kot vstopnica v sejmske
prostore.

§ Slovensko trgovsko društvo Merkur
v Ljubljani si usoja tem potom opozoriti
vse p. n. trgovce, industrijale, donarne
zavoda in ostale podjetnike in imetelje
pisarni (odvetnike, notarje itd.) kakor
tudi vse privatne nameščence, da društ-
vena posredovalnica se vedno posluje.
Kdor išče trgovsko osebo ali službo,
naj se obrne na društveno posredovalni-
co, ki posluje v društvenih prostorih v
Ljubljani, Gradšče 17-L. Posredovalnica
posluje za delodajalce, društvene člane
in vajence brezplačno, za ostale pa proti
odškodnini. — Ob enem se vabi p. n. po-
sloдавce in nameščence za čim obilnejši
pristop k društvu. Društvo izdaja svoje
glasilo, v kratkem priredi več izletov v
svrhu ogleda industrijskih podjetij, v
zimski sezoni poučne tečaje in predava-
nja, plesni tečaj in januarja meseca o-
bičajen Merkurjev ples. Društvo se tudi
sicer vsestransko udejstvuje, ima svojo
knjižnico, izdaja strokovne knjige, skr-

bi za vajence itd. Pojasnila v društveni
pisarni vsak delavnik od 9. do 12. in od
3. do 6. ure.

Gospodarstvo.

g Produktna borza v Novem Sadu,
dne 29. avgusta: (Cene v dinarjih za 100
kg) pšenica 345, ječmen 270, oves 265, ko-
ruza 280, fižol, novi 435, moka pšenična
»0« 555, za kuhno 505, št. »3« 460, »6« 412,
otrobi pšenični 143, tendenca živahnejša.

g Ravnateljstvo Ljubljanskega vele-
sejma sporoča vsem razstavljalcem sle-
deče: Kot že večkrat naznanjeno, se vrši
slovesna otvoritev letošnjega Ljubljani-
skega velesejma v soboto, dne 1. septem-
bra točno ob 10. uri dopoldne. Iz tega
razloga morajo biti vse koje do 81. tnt.
to je petek ob 10. uri zvečer popolnoma
dekorirane in blago že razstavljeno. Po
tej uri se mora izprazniti celo sejmišče
in se na nikak način ne bo dopustilo na-
daljnje aranžiranja. V soboto, dne 1. sept.
mora vsaki razstavljalac biti že najka-
sneje ob 10. uri dopoldne na svojem iz-
ložbenem prostoru z ozirom na osebno
navzočnost najvišjih gostov pri otvorit-
vi. Opozorjamo, da ta dan na sejmišče
za razstavljalce ni dostopa pri glavnem
vhodu, marveč je določen vhod iz križi-
šča v Laternastovem dvorcu, kjer se
mora vsak razstavljalac in eventualni
uslužbenec legitimirati tam uradujočim
policijskim organom z sejmsko legiti-
macijo in lastno legitimacijo (pasušem). —
Kontrola bo na ukaz policijskega ravn-
ateljstva v Ljubljani zelo stroga in se bo
propuščalo ta dan predpoldne samo ne-
obhodno potrebne uslužbence na sejmi-
šče. Ta dohod na sejmišče je razstav-
ljalcem in uslužbencem odprt že od 7
ure zjutraj. Točno ob 10. uri zjutraj se
dohod zapre in se ne pusti nobenega več
na sejmišče. Za ves čas letošnjega vele-
sejma bo poslovala na sejmišču tudi
menjalnica Ljubljanske kreditne banke
ter poštni urad.

g XXI. poročilo Hmeljarskega druš-
tva o stanju hmeljskih nasadov doma in
drugod. Zateč, OSR dne 25. avg. 1923.
Imamo prav lepo in vroče vreme, kate-
ro pospešuje okobuljenje cvetja in zori-
tev že tvorjenih kobul; padavin imamo
tudi zadost. Naš zastopnik si je ogledal
te dni ves tukajšnji okoliš ter nam po-
ročal, da se je stanje zdravih nasadov
zboljšalo; v zaostalih in neokopljenih
pa je videti le malo — ali pa nobenih
kobul. V obče se lahko reče, da se je če-
nitev letošnje množine nekoliko dvignila

na boljše; če se pa pri in po obiranju ne
bode pokazalo veliko razočaranje, kar se
pri tako neenakomernem stanju rado zgodi, se
lahko računa na dobro tretjino lanske
množine t. j. 35—40.000 (stotov) a 50 kg za
celi tukajšnji okoliš. Navedena množina
je pa neobvezna — gotovo pa je, da ne
bode večja. Obiranje se je tinitam pri-
čelo, vendar se bo isto vršilo od kraja
šele koncem avgusta in s septembrom.
Da si ohrani hmelj lepo zeleno barvo,
treba je hitrega spravljavanja pod streho
pri lepem vremenu. Z ozirom na zboljša-
no upanje postalo je na trgu mirnejše.
Trgovci, kateri imajo naročila v rokah,
čakaajo. Pomudba je danes večja od pov-
praševanja in se je nekaj hmelja (1923)
prodalo po 2700—2800 šK za 50 kg (64 šK
za 1 kg). Hmelj iz leta 1921 notira 2300—
2300 šK za 50 kg (54 šK za 1 kg). Konec
no razpoloženje je mirno in oslabele, se
ne nagibajo kupcu v prid.

XXII. poročilo Hmeljarskega
društva za vnovčenje o stanju hmeljar-
skih nasadov doma in drugod. Zateč,
Savinjska dolina, koncem meseca avg.
1923. Obiranje goldinga je v polnem te-
ku, samo dež za tinitam ovira. Letošnji
hmelj je popolnoma dorasčen, egalen v
obliki, zlatozelene barve in najboljše ka-
kovosti. Obiranje poznege hmelja bo ne-
posredno sledilo obiranju goldinga in
bo do srede meseca septembra končano.
Tu sem je došlo obilo kupcev, kateri v
prodaji nudijo hmeljarjem do 112 Din
(39 šK) in več za 1 kg — kar je pa z ozi-
rom na razmere na svetovnem trgu pre-
malo, ker velja češki hmelj iz leta 1922
še 56, on iz leta 1921 še 46 šK za 1 kg.
— Društveno vodstvo.

g Sejmsko poročilo. Na živinski se-
jem dne 28. avgusta se je priglasilo: 18
konjev, 14 bilcov, 152 volov, 886 krav in
5 telet. Skupaj 574 komadov. Povprečne
cene za različne živalske vrste so bile
sledenče: debeli voli 1 kg žive teže 13—15
D, poldebeli voli 11.25—12.50 D, plemen-
ski voli 9—11, bik z klavir 10—12.50 D,
klavirne krave debele 11—13 D, plemen-
ske krave 10—11 D, krave za klobasarije 8.75
—10 D, mlazne krave 9.50—12.50 D, breje
krave 9.50—12.50 D, mlada živina 11.50—
15 D. Mesne cene: Volovski meso I. vr-
ste 1 kg 25—27.50, II. vrste 22—24 D. Me-
so od bikov krav teže 17—20 D. Teleče
meso I. vrste 1 kg 32 D, II. vrste 25 D.
Svinjsko meso sveže 1 kg 35—40.

g Hmelj: IV. Grajsko tržno poroč-
ilo: Nürnberg, 30. avgusta 1923. Novi
hmelj po 400—475 ml M za 50 kg (17.5 D
1 ml M je 560—665 šK za 1 Kg).

Klub-Bar

Dnevno ob
22. uri 22.
gostovanja umetniške-
ga ansambla

Poldi in Baren
Fran. Baloszova
Slavinette duo
Mme. de Corfu
HUGO - HUGO

Vstop prest. 1796
Loza za lahke rezervacije.

Dva manjša dijaka sprejme
profesor v popolno okrho.
Naslov v upravi. 1829 2—2

Šteditnik (Triumfi), skoraj
nov, sepo za prodaj. Naslov
v upravi. 1882

Glasovir (Bangflügel), va učen-
je ali bišno zabavo, dobro
ohranjen, ceno na prodaj.
Naslov pove uprava. 1881

Univerzalnik s marmornato ploš-
čo in ogledalom, postelja iz
trdega lesa, nočna omara s
marmornato ploščo, 2 omari
za obleke iz trdega lesa in
drugo različne stvari zelo po-
eent na prodaj. Mlinska ul. 7.
1874

Iščem stanovanje in hrano
za 3-letno dijakino v bližini
Slovskega trga. Plačam K
1400 mesečno. Vprašati od
6. do 11. in od 14. do 16.
ure v hotelu »Zamorec«, so-
ba 89/II. nadstr. 1875 2—4

Manufakturno blago

za moške sukne (raglane), šport-
ne in druge obleke, damske pla-
šče in kostume, kakor raznovrstno
platno, šifone, izgotovljeno perilo,
posteljne odeje, nogavice, svilene
rute, šerpe, kravate, samovez-
nice l. t. d. priporoča priznano
najcenejša manufakturna trgovina

M. FELDIN, MARIBOR
Grajski trg 1 :- Vetrinjska ulica.

Državni nameščenci, krojači in šivilje znaten
Solidna postrežba! popust. Solidna postrežba!

Izšlo iz štampe! **Novo!**
Specijalno izdajanje

M. EKON. FINANS. DJELA
ALMANAHA SHS. 1923.
(iz materijala I. sveska Almanaha SHS.)

Poljoprivreda, šumarstvo, rudarstvo, vodene
snage, finansije, industrija i trgovina. Pre-
gledi, statistika, institucije, udruženja. —
Prvi popis sviju banaka, industrije i trgovine
za čitavu državu. (latincim) — oko 25.000
:: adresa. — 700 stranica kvart format. ::

Cijena Din 100 —
Ako se unapred plaća, šalje se franko.
Pouzećem — plus porto i omotarina.
Knjižarama 30% popusta.

Prihmedba. Ovo djelo sa 3 sveskom ALMANAHA
SHS. (IV i V dio) daju kompletni informacioni ma-
terijal i adrese privrednog karaktera za čitavu državu.

Glavno uredništvo Almanaha SHS. Zagreb, Moravska, 30

Mala oznanila.

Dva dijaka se sprejmeta na
dobro hrano in stanovanje
pri boljši družini. Stanovanje
z električno razsvetljavo in
leži v sredini mesta. Naslov
pove uprava. 1873 3—4

Prodajalka in učence se
sprejmejo v trgovino stekla
Ivan Kovačič, Maribor, Ko-
roška cesta 10. 1872

Dama, inozemska, umetnica, ki
je momentano brez sredstev,
išče gospoda gentlemana, ki
bi ji pomagal iz obupnega
stanja. Ponudba pod »Po-
slednji up« na upravo »Ta-
bora«. 1878

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 49.

Nepozabinaročnino!

Podpirajte slovenske tvrdke!

Velepodjetje se prodaja

na Stajerskem blizu Konjic. Obsega 24 ha gozda,
njiv, travnikov in vinograda, 4 stanovanjske hiše, 2
vinčariji, veliki umetni mlin, pekarno, polnojarmanik,
električno centralo, veletrgovino z lesom in deželnimi
pridelki, tovarno za pohištvo in zaboje, vse s stroji
in popelno pritlikino. Lega je ob železnici, ki se gra-
di. Uporabiti se da vodna sila do 140 HP. Pokrajina
je bogata na lesu in vinu. Prodaja se vrši le v sled
družinskih razmer. Informacije in posredovanje vrši
noterska pisarna v Konjicah. 1877 4—1

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Zahtevajte
povsod TABOR!